

PUIDEN JA PENSAIDEN LEIKKAUKSET

Osa puuvartisista kasveista kukkii vasta toisen vuoden versoille. Esimerkki; jos norjanangervo ja syreeni leikataan lyhyeksi keväällä, ne eivät kuki samana vuonna. Mutta kun keijuangervo, rinneangervo, syys- ja pallohortensia leikataan lyhyeksi nyt keväällä, ne kukkivat runsaasti heti kesällä.

MAHLA JUOKSEE KEVÄÄLLÄ

Vaahterat ja koivut jätetään leikkaamatta mahlavuodon vuoksi keväällä. Jos niitä on pakko leikata, se tehdään, kun mahlan virtaus on loppunut. Siitä kyllä tulee sanomista, jos menet koivua leikkaamaan. Latvottu koivu on torso ja vammaisen lopun elämäänsä. Jo suunnittelussa on harkittava ettei istuta koivua paikkaan, jossa sitä on pakko leikata.

Isojen kirsikka- ja luumupuiden leikkausta vältetään keväällä. Ne eivät kuitenkaan vuoda mahlaa niin niin runsaasti kuin koivut ja vaahterat. Varsinkin taimista voidaan ja pitääkin tarvittaessa leikata pitkiä oksia lyhemmäksi keväällä istutuksen yhteydessä.

Näille, herkästi ja runsaasti vuotaville kasveille paras leikkausaika on "vastanteon" aikaan eli juhannuksen paikkeilla.

LEIKKAUS TEKEE OMENAPUUT SATOISIKSI

Oksien ja juurien leikkaus virittää omenapuut tekemään satoa.

Kun omenapuu on tuuhea ja pystykasvuinen, se ei tee omenia. Kun karvahattu voidaan heittää oksiston läpi, silloin omenapuu on sopivan harvaoksainen ja satoisa - eikä tuholaisetkaan viihdy ilmassa puussa.

Taivutuksilla ja leikkauksilla omenapuun oksat ohjataan kaareviksi, jolloin ne myös kestävät paremmin.

Pystykasvuiset oksat repeilevät herkästi. Nuorilla puilla oksien väli on oltava vähintään 10 sm, ettei puun kasvaessa tule ahdasta.

Leikkauksilla torjutaan mahdollisia repeämisiä kun nuorena poistetaan ns. kilpalatva. Jyrkässä kulmassa kasvava oksa poistetaan . Nuorella puulla sen voi taivuttaa sivulle lähes vaakasuoraan tukien narulla runkoon. Loiva oksakulma kestää painoa, lunta, myrskyjä, hedelmiä repeämättä. Kun oksa tai oksan haara poistetaan, tappeja ei jätetä. Lähes runkoa myöten poistettu oksan haava paranee umpeen huomaamattomaksi. Kääpiörunkoisilla hedelmäpuilla leikkaustarve on hyvin vähäistä. Koristeomenapuille pätee samat ohjeet, paitsi että ne saavat kasvaa tuuheammiksi kuin satoa tuottavat puut.

Marjapensaille hyvä sääntö on, että mitä vanhempia oksat ovat, sitä mustempia ne ovat. Vanhoja, tuottamattomia oksia poistetaan juurtamyöten jättämättä kantoja lahoksi ja tuholaispesiksi. Maahan taipuneet oksat poistetaan.

LEIKKAUS VAIKUTTAA KUKAN KOKOON

Kukinta paranee monilla kasveilla leikkauksen avulla. Esimerkiksi syyshortensia tekee huomattavasti suuremmat kukat, kun pienet oksat poistetaan ja vahvojakin oksia lyhennetään.

Pallohortensia leikataan lyhyeksi keväällä, jolloin oksat pysyvät pystyssä ja kukat kasvavat suuremmiksi.

Ryhmäruusut kukkivat nopeammin, kun oksat typistetään sormen mittaisiksi keväällä. Ruusut antavat 3-4 satoa kesän aikana kun kukkavarret lyhennetään jokaisen kukinnan jälkeen hyvin lyhyeksi - ehkäpä yksi lehti jätetään tyvelle. Voimakas uusi kukkavarsi kasvaa nyt nopeasti.

KAKSIVUOTISET KASVIT

Salkoruusu on kaksivuotinen , kukkii vasta kylvön jälkeisenä vuotena, mutta saadaan kukkimaan , kolmantenakin vuonna, kun sen ei anneta tehdä siemeniä. Kun viimeiset kukat ovat lakastumassa,

varsi katkaistaan poikki, silloin vielä ennen talvetuloa juuresta syntyvät uudet versot, jotka kukkivat seuraavana vuotena. Uusinta taas vuoden kuluttua. Sama pätee myös sormustinkukalle.

PENSASAI DAT

Paljasjuuriset aitataimet leikataan heti istutuksen jälkeen lyhyeksi, jolloin ne juurtuvat paremmin ja haaroittuvat hyvin. Astia/paakkutaimia ei tarvitse leikata.

Useimmat vanhat pensasaidat voidaan uudistaa leikkaamalla ne poikki aivan tyvestä, jolloin maasta alkaen tulee uusia versoja runsaasti. Pensasaita pidetään leikkaamalla kapeana, silloin se pysyy hyvä kuntoisena pitempään.

Syreenit voidaan kasvattaa korkeiksi, ottamalla pienet vesat juurelta pois. Ne voidaan pitää matalina ja tuuheina jos kaikki paksut varret leikataan maata myöten pois.

Kuusiaita elää hyvin vanhaksi, jos se pidetään kapeana pienestä alkaen.

Vanha ja ruma orapihlaja voidaan uudistaa maata myöten leikkaamalla aikaisin keväällä, mutta ei enää kesäkuussa, jolloin kasvu on parhaimmillaan.

VANHAT OPPIKIRJAT TAKARIVIIN

Vanhat hienot puutarhakirjat määrittelevät leikkauksille hyvin tiukat aikarajat. Suomalaiset puutarhantutkimuslaitokset ja käytännön kokemukset ovat tuoneet uutta tietoa tähän ja muihinkin pihanhoitokysymyksiin.

Kuusiaidankin voi leikata talvella tai toukokuussa. Vahvistusta uudelle ajattelulle antoi tunnettu joulukuusienviljelijä Esko Tanskanen. Hän sanoi, että milloin tahansa, paitsi ei kesäloman aikana. "Jos emme kuitenkaan pidä kesälomaa, me leikkaamme kuusia - kauniin kasvun varmistamiseksi" sanoi Esko

LYHYESTI

- älä leikkaa, jos et ymmärrä tavoitetta
- leikkaus estää repeilyä, se on rajoittamista, se parantaa tuuheutumista.
- paras ja käytännöllinen leikkausaika on keväällä, ennen lehtien puhkeamista.
- syyshortensiaan isommat kukat, kun lyhennät pitkiä oksia 2/3 osaa.
- nuoren pallohortensian voit leikata vaaksan mittaiseksi, jolloin kasvu on jämäkkää.
- ryhmäruusut leikataan keväällä sormen mittaiseksi, jolloin kukinta aikaistuu.
- kesällä ryhmäruusut leikataan kukinnan jälkeen lyhyeksi, jolloin uusi kukinta alkaa.

Kuva. Heinäkuussa vanha orapihlaja.aita keväisen uudistuksen jälkeen. Tyvestä alkaen kasvaa runsaasti uusia versoja, jolloin vähintään sivuilta leikataan. Jos uudistusleikkauksessa jätetään pitkät kannot, orapihlaja versottuu ainoasta tappien päästä ja alaosa jää läpinäkyväksi.